

نهج البلاغه

ویژه دانش آموزان با کم توانی ذهنی
(پایه یازدهم)

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

معاونت آموزشی، پرورشی و تربیت بدنی

سال تحصیلی ۱۴۰۵ - ۱۴۰۴

فهرست

عنوان.....	صفحه
سلام به دانش آموز.....	۳
مقدمه	۴
آشنایی با کتاب نهج البلاغه.....	۵
فصل اول: بخشی از خطبه های امام علی (ع)	
روزه	۷
خداشناسی و شگفتی آفرینش جانداران.....	۹
فصل دوم: بخشی از نامه های امام علی (ع)	
رابطه با دیگران.....	۱۲
خوشرویی	۱۴
فصل سوم: بخشی از حکمت های امام علی (ع)	
حکمت پاداش انفاق.....	۱۶
حکمت ضرورت رازداری.....	۱۸
خودآزمایی.....	۲۰
رمزینه ها.....	۲۵
بیشتر بدانید.....	۳۳
پاسخنامه خودآزمایی.....	۳۴
منابع.....	۳۴

سلام بر تو ای طراوت بیکران

تو که با قلب مهربان و تلاش‌های ارزشمندت می‌کوشی، هر روز آسمان زندگیت را روشن‌تر کنی. در این مسیر گاه با پیچ و خم‌هایی روبرو خواهی شد که شاید دشوار به نظر برسد اما فراموش نکن که هرگام تو پیروزی تازه‌ای است و هر قدمت نشانی از رشد و شکوفایی.

دوست داریم در کنار کتاب آسمانی قرآن کریم تو را با نهج‌البلاغه هم آشنا کنیم.

نهج‌البلاغه کتابی بسیار با ارزش است که سخنان زیبا و نورانی حضرت علی علیه السلام در آن آمده است. در این کتاب با شخصیت امام علی علیه السلام بیشتر آشنا شده و می‌توانیم راه و روش ایشان را در زندگی خود به کار ببریم تا در مسیر زندگی به خوشبختی و رستگاری برسیم.

دوران نوجوانی یکی از نعمت‌هایی است که خداوند مهربان در اختیار ما قرار داده تا در این دوره از راهنمایی انسان‌های بزرگ و برگزیده استفاده کنیم و بهترین مسیر را برای زندگی خود انتخاب نماییم. ما با تهیه این جزوه چراغی روشن را به تو هدیه می‌کنیم تا در این مسیر شکوفا شوی.

تهیه و تدوین:

ناهید نظری کوپائی - زهره میرباقری - زهرا برادران انوری - فاطمه محبوبی قاضی محله - فرحناز راشیدی مغالو - نسرين زيادعلي

ناظر: پروین قربانیان

مشاور اجرایی: فاطمه اژدری

پشتیبانی: مینا الباسی - فرنگیس زینلی

این کتابچه "نهج البلاغه" که در دست داری؛ قسمتی از سخنان زیبا و دلنشین امام علی علیه السلام است؛ که توسط سید رضی در طول ۲۰ سال با سختی زیاد جمع آوری گردیده است و شامل سخنرانی‌ها، خطبه‌ها، نامه‌ها و دعا‌های امام علی علیه السلام می‌باشد. اولین بار، آقای سید علی نقی فیض الاسلام از عالمان اصفهان، کتاب نهج البلاغه را به زبان فارسی ترجمه کرد تا مردم کشور ما بیشتر با این کتاب آشنا شوند. همچنین این کتاب، به زبان‌های دیگر مثل انگلیسی، فرانسوی، ایتالیایی، اسپانیایی، اردو و آلمانی ترجمه شده است؛ این کار دانشمندان، باعث شد؛ که مردم سراسر دنیا با امام علی علیه السلام و سخنان او آشنا شوند و از این کتاب چیزهای خوبی یاد بگیرند. البته در زمان گذشته وسایل پیشرفته امروزی نبود. تعدادی از یاران امام علی علیه السلام سخنان امام را گوش می‌دادند، آنها را حفظ و سپس برای مردم بازگو می‌کردند. همچنین بعضی از یاران امام علی علیه السلام سخنان امام را می‌نوشتند تا مردم از آنها استفاده کنند. بعضی از عالمان دینی به نهج البلاغه نام "اخ القرآن" به معنای برادر قرآن داده‌اند. همانطور که قرآن، کتاب آسمانی ما مسلمانان است و عمل کردن به دستورات آن، موجب سعادت ما در دنیا و آخرت می‌شود؛ کتاب نهج البلاغه، می‌تواند در کنار قرآن، راهنمای خوبی برای ما انسان‌ها باشد.

عزیزم! ما در این کتابچه مطالب را همراه با قصه‌های شیرین برای شما تهیه کرده‌ایم تا در زندگی از آنها استفاده کنی

آشنایی با کتاب نهج البلاغه

پیامبر (ص) در حدیثی فرمودند:

"این علی (ع) برادر و وصی و جانشین من است پس سخنش را بشنوید و از او اطاعت کنید."

با توجه به سخن پیامبر گرامی اسلام (ص) بر مسلمانان واجب است که از امام علی (ع) و سخنان او پیروی کنند و کتاب نهج البلاغه بهترین راهنما در زندگی ما می باشد.

فواید مطالعه نهج البلاغه

۱- آشنایی با مهم ترین کتاب بعد از قرآن مجید

۲- آشنایی با بزرگترین شخصیت اسلام بعد از رسول اکرم (ص)

۳- استفاده از پیام های امام علی (ع) و به کارگیری آن در زندگی

۴- تقویت ذهن و حافظه

امام باقر (ع) فرمودند: "نهج البلاغه کلید بهشت و نوری است که خداوند بر امام علی (ع) نازل کرده است."

بدون شک نهج البلاغه کامل ترین کتاب پس از قرآن مجید است که می تواند راهنمای انسان در تمام مراحل زندگی باشد.

در عظمت و بزرگی این کتاب گفته شده است که؛ کلامی بالاتر از کلام بشر و پایین تر از کلام خداوند است.

معنای نهج البلاغه:

نهج البلاغه یک کلمه عربی است.

«نهج» به معنای راه و روش است و «بلاغه» یعنی سخن روشن و واضح و نهج البلاغه یعنی راه و روش زیبا سخن گفتن و خوب حرف زدن.

کتاب نهج البلاغه دارای سه بخش است:

بخش اول: شامل خطبه‌ها یا سخنرانی‌های امام علی (ع) می‌باشد.

بخش دوم: شامل نامه‌های سیاسی، اخلاقی و نظامی می‌باشد.

بخش سوم: شامل سخنان کوتاه و بسیار مفید می‌باشد.

امام علی (ع) در سخنرانی‌ها، نامه‌ها و سخنان کوتاه خود درباره خداشناسی، بازگشت به سوی خدا و زنده شدن دوباره انسان، مسائل اخلاقی، تربیتی و سیاسی و... صحبت کرده‌اند که ما با خواندن این کتاب می‌توانیم، امام علی (ع) را الگوی خود قرار داده و از این سخنان استفاده کنیم تا در زندگی سعادت‌مند باشیم.

مقام معظم رهبری می‌فرمایند:

"هر کس یک بار نهج البلاغه را بخواند متوجه می‌شود که چه نکته‌های مفیدی دارد."

خطبه به معنی سخنرانی است و به کسی که سخنرانی می کند، خطیب می گویند. گاهی اوقات امام علی (ع) برای هدایت و راهنمایی مردم سخنرانی می کردند و مسائل اجتماعی، اخلاقی، تربیتی، اقتصادی و... را با کلام زیبا و دلنشین خود به گوش مردم می رساندند؛ که سید رضی از بین سخنرانی های زیاد امام علی (ع) تعدادی از آنها را انتخاب کرده و در کتاب نهج البلاغه آورده است. در این بخش به چند نمونه از سخنرانی های ایشان اشاره می کنیم.

۱- روزه:

امام علی (ع) در قسمتی از خطبه ی ۱۱۰ در مورد روزه می فرمایند:

"وَصَوْمُ شَهْرِ رَمَضَانَ فَإِنَّهُ جَنَّةٌ مِنَ الْعِقَابِ"

"روزه ی ماه مبارک رمضان مانند یک سپر است که ما را از عذاب (یا از آتش) دور نگه می دارد."

روزه، یک محافظ قوی

حالا این یعنی چه؟

۱- سپر چیست؟

- ✓ سپر مانند یک محافظ است. مثل کلاه ایمنی برای سر، یا کت ضد باران برای بدن
- ✓ سپر از انسان در برابر چیزهای بد و خطرناک محافظت می کند.

۲. چرا روزه، شبیه سپر است؟

- ✓ گاهی درون ما، وسوسه های بد به وجود می آیند. مثلاً وسوسه ی حرف بد زدن، دروغ گفتن، ناراحت کردن دیگران یا حسادت

✓ این وسوسه‌ها مثل تیرهای دشمن هستند که می‌خواهند به دل ما آسیب بزنند و ما را به کارهای زشت بکشانند.

۳- روزه چگونه از ما محافظت می‌کند؟

✓ وقتی ما روزه می‌گیریم، مانند یک قهرمان، تمرین قوی بودن و خودداری می‌کنیم.
✓ ما حتی از خوردن و آشامیدن که حلال هستند، به خاطر خدا خودداری می‌کنیم. این تمرین، روحیه و اراده‌ی ما را خیلی قوی می‌کند.
✓ وقتی اراده‌ی ما قوی شد، می‌توانیم در برابر آن وسوسه‌های بد هم مقاومت کنیم و از کارهای زشت خودداری کنیم. دقیقاً مثل اینکه یک سپر محکم داشته باشیم که تیرهای وسوسه به ما نرسند.

نتیجه گیری:

پس روزه فقط گرسنه و تشنه بودن نیست. روزه یک تمرین ویژه است. تمرینی که:

✓ دل ما را پاک می‌کند.
✓ اراده‌ی ما را مانند آهن محکم می‌کند.
✓ و یک سپر محافظ برای ما می‌سازد تا در برابر هر کار بد و هر چیزی که خدا را ناراحت می‌کند، در امان بمانیم.

پیام مهم:

امام علی (ع) می‌خواهند به ما بگویند که روزه ماه رمضان، یک هدیه و کمک بزرگ از طرف خداست تا ما انسان‌های بهتری شویم و به خدا نزدیک‌تر شویم. ماه رمضان یکی از ماه‌های پربرکت خداوند است، در ماه رمضان هرکس تلاش می‌کند که کارهای خوب بیشتری انجام دهد تا نزد خدا پاداش بهتری بگیرد.

در این ماه، افطاری دادن به مسلمانان، خواندن قرآن و حتی خوابیدن از عبادت‌هایی هستند که ما می‌توانیم انجام دهیم. پیامبر (ص) در مورد ماه مبارک رمضان فرمودند: "ای بندگان خدا در ماه رمضان روزه بگیرید که در این ماه خوابتان عبادت است و اعمالتان مورد قبول درگاه خداوند بوده و دعاهايتان برآورده می‌شود."

چون در این ماه انسان سعی می‌کند که بیشتر خدا را عبادت کند، خدا هم به او توجه بیشتری می‌کند و دعاهاى او را در این دنیا برآورده می‌کند و در جهان آخرت هم او را از عذاب دور می‌کند

❁ خداوند در سوره ی بقره آیه ی ۱۸۳ می‌فرماید:

"يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ"

"ای مومنان روزه بر شما واجب شده است"

۲- خداشناسی و شگفتی آفرینش جانداران

اگر مردم در عظمت قدرت خدا و بزرگی نعمت‌های او می‌اندیشیدند به راه راست باز می‌گشتند.

حضرت علی (ع) در خطبه ۱۸۵ نهج البلاغه درباره عظمت پروردگار، راز آفرینش مورچه را چنین بیان کرده‌اند:

"به مورچه و کوچکی جثه آن نگاه کنید، که چگونه زیبایی و ظرافت آفرینش او حتی با چشم و فکر انسان فهمیده نمی‌شود."

نگاه کنید که مورچه چگونه روی زمین راه می‌رود و برای به دست آوردن روزی خود تلاش می‌کند، دانه‌ها را به لانه خود می‌برد و در جای مخصوص نگه می‌دارد و در فصل گرما برای زمستان تلاش کرده و به هنگام رفتن به لانه، بیرون آمدن از خانه‌اش را فراموش نمی‌کند.

روزی مورچه از طرف خدا تعیین شده و پروردگار غذاهای مناسب با نیازش را برای او آفریده است .
خدای مهربان او را فراموش نکرده است و روزی او را هرگز قطع نمی‌کند اگر آن روزی، در دل سنگی
سخت و صاف یا در میان صخره‌ای خشک باشد .

اگر به دستگاه گوارش مورچه، چشم و گوش او خوب نگاه کنید ، دچار شگفتی می‌شوید و به سختی
می‌توانید درباره شگفتی بدن مورچه صحبت کنید.

خداوند بزرگ مورچه را چنان محکم آفریده است که با آن جثه کوچک و ظریف می‌تواند روی دست و
پایش راه برود. در آفرینش مورچه هیچ‌کس به خداوند کمکی نکرده است .

اگر خوب فکر کنید متوجه می‌شوید که همان آفریننده مورچه کوچک، همان آفریدگار درخت بزرگ
خرماست و پی می‌بریم که همه موجودات با توجه به آفرینش متفاوتی که دارند از جمله کوچکی و
بزرگی، سنگینی و سبکی، نیرومندی و ضعیفی، اما در اصول خلقت و هستی یکسان و برابر هستند.

راز مورچه: نشانه‌ای از مهربانی خدا

امام علی (ع) به ما یادآوری می‌کنند که گاهی برای فهمیدن عظمت و مهربانی خدا، لازم نیست به ستاره‌های
دور نگاه کنیم. کافی است با دقت به یک مورچه کوچک نگاه کنیم!

بخش ۱: مورچه، یک قهرمان کوچک و شگفت‌انگیز

خیلی کوچک است، آنقدر کوچک که به راحتی دیده نمی‌شود. مثل یک نقطه ریز روی زمین، اما خیلی
قوی و دانا است.

فرض کنید یک ذره‌بین قوی داشته باشیم و بدن مورچه را نگاه کنیم. آنوقت می‌بینیم که خداوند چه چیزهای
زیبایی به او داده:

- ✓ چشم برای دیدن راه
- ✓ گوش برای شنیدن
- ✓ پاهای قوی برای راه رفتن و حمل کردن
- ✓ بدنی محکم از استخوان و پوست

- ✓ یک برنامه ریز عالی: مورچه مثل یک آدم زحمت کش و آینده نگر است.
- ✓ غذای خودش را پیدا می کند.
- ✓ دانه ها را به لانه اش می برد و برای روزهای سرد زمستان ذخیره می کند.
- ✓ راه برگشت به لانه را هیچ وقت فراموش نمی کند!

بخش ۲: پیام مهم خدا از زبان مورچه

امام علی (ع) از این مشاهدات، چند درس بزرگ به ما می دهند:

۱. خداوند مراقب همه است:

- ✓ اگر خدا به این مورچه ی کوچک غذا، خانه و سلامتی داده، پس قطعاً به ما انسان ها که خیلی بزرگ تر و قدرتمندتر هستیم نیز توجه دارد. خدا روزی رسان است.

۲. خداوند یک طراح و مهندس فوق العاده است:

- ✓ ساختن بدن مورچه با آن همه جزئیات ریز، از ساختن یک نخل بزرگ سخت تر و پیچیده تر است! اما خداوند هر دو را به بهترین شکل آفریده. این نشانه ی قدرت و دانایی بی پایان اوست.

۳. نعمت های خدا را فراموش نکنیم:

- ✓ وقتی ما به مورچه نگاه می کنیم و شگفت زده می شویم، باید به خودمان بیاایم و ببینیم خدا چه نعمت های بزرگی به ما داده: دست و پا، چشم و گوش، مغز برای فکر کردن، قلب برای دوست داشتن. پس باید شکر گزار باشیم.

فصل دوم: نامه های سیاسی و اخلاقی و نظامی امام علی (ع)

امام علی (ع) نامه های خود را در بخش سیاسی، اخلاقی و نظامی بیشتر برای فرماندهان نظامی، حاکمان و مسئولان جامعه می نوشتند و به مسائل حکومتی اشاره می کردند و به رعایت اخلاق و عدالت در جامعه سفارش می کردند.

ایشان در نامه هایی که برای اقوام، دوستان و یا مسئولان شهرهای مختلف می نوشتند، سخنان با ارزشی در مورد مسائل اجتماعی، اخلاقی، تربیتی و... بیان فرمودند که برای همه زمان ها مفید می باشد و هر کس در زندگی خود آنها را رعایت کند، موفق و سعادتمند می شود.

از بین نامه های امام علی (ع)، سید رضی تعدادی را انتخاب کرده و در کتاب نهج البلاغه آورده است. ما در این بخش به یک نمونه از این نامه ها اشاره می کنیم:

۱- رابطه با دیگران:

امام علی (ع) در نامه ۳۱ به فرزند خود امام حسن مجتبی (ع)، سفارش می کنند:

"ای فرزندم... به مردم سخنانی نگو که دوست نداری همان را به تو بگویند."

همانطور که ما دوست نداریم حرف های ناپسند بشنویم، خانواده، دوستان و همسایگان نیز از شنیدن حرف های ناپسند ناراحت می شوند. آن ها از بعضی حرف ها خوششان می آید و برخی حرف ها را دوست ندارند.

وقتی بزرگتر می شویم، پدر، مادر، معلم، فامیل، همسایگان، دوستان و... از ما انتظار دارند که با آن ها مؤدبانه برخورد کنیم و به آنها احترام بگذاریم. بعضی وقت ها ممکن است بزرگترها در مورد رفتارمان، به ما تذکر بدهند، ما نباید ناراحت شویم و فکر کنیم که از ما ایراد می گیرند. آنها می خواهند ما یاد بگیریم که چگونه با دیگران رابطه خوبی داشته باشیم و دیگران را با رفتارمان ناراحت نکنیم.

امام علی در همین نامه می فرماید:

"پس دوست بدار برای دیگران آن چه را که برای خودت دوست داری. و به مردم نیکی کن چنانکه دوست داری نسبت به تو نیکوکار باشند."

"راز محبت و مهربانی" از زبان امام علی (ع):

امام علی (ع) یک قانون طلایی و بسیار مهم به ما یاد دادند. ایشان فرمودند:
«برای دیگران همان آرزو کن که برای خودت آرزو می‌کنی.»

این یعنی چه؟

۱. فکر کن به رفتار خودت:

- آیا دوست داری کسی با تو حرف بد بزند؟
 - آیا دوست داری کسی اسباب‌بازی‌ات را بدون اجازه بردارد؟
 - آیا دوست داری وقتی ناراحتی، کسی تو را مسخره کند؟
 - آیا دوست داری وقتی کاری بلد نیستی، کسی با صبوری به تو یاد بدهد؟
 - آیا دوست داری دوستانت در بازی با تو شرکت کنند و تو را تنها نگذارند؟
۲. حالا نوبت دیگران است:

✓ همان‌طور که تو این چیزها را دوست نداری یا دوست داری، بقیه بچه‌ها هم دقیقاً همین احساس را دارند.

✓ پس تو هم باید با آنها همان‌طوری رفتار کنی که دوست داری با تو رفتار کنند.

چند مثال ساده از زندگی:

- ✓ اگر دوست داری هنگام غذا خوردن، بهترین تکه میوه را به تو بدهند، تو هم اول، بهترین تکه را به دوستت یا برادر/خواهرت بده
- ✓ اگر دوست نداری کسی کتابت را پاره کند، تو هم هرگز کتاب دیگری را پاره نکن.
- ✓ اگر دوست داری وقتی زمین خوردی، کسی به کمکت بیاید و دستت را بگیرد، تو هم اگر کسی زمین خورد، به او کمک کن.

پیام بزرگ امام علی (ع):

ایشان می‌خواهند به ما یاد بدهند که همه انسان‌ها مانند اعضای یک بدن هستند. اگر انگشت پای تو درد بگیرد، تمام بدن تو ناراحت می‌شود. به همین شکل، وقتی یکی از دوستانت ناراحت است، تو هم باید همراه و دلسوز او باشی.

این کار، باعث می‌شود:

- ۱. دنیا جای قشنگ‌تری شود.

۲. همه تو را دوست داشته باشند.

۳. خداوند از رفتار تو راضی و خوشحال باشد.

❁ امام سجّاد (ع) فرمودند:

"نگاه مهرآمیز به چهره ی مؤمن و محبت کردن به او، عبادت است."

انسان باید به حقوق دیگران احترام بگذارد و همان طور که خودش دوست دارد که دوستان و همسایگانش نسبت به او مهربان و اهل گذشت و نیکی باشند، او هم باید سعی کند با دیگران خوب رفتار کند .

❁ خداوند در سوره ی بقره، آیه ی ۱۹۵ می فرماید:

"... وَ أَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ."

"... و نیکی کنید که خداوند نیکو کاران را دوست دارد."

فصل سوم: حکمت ها (کلام قصار)

بعضی وقت ها مسلمانان از حضرت علی (ع) سوال هایی را می پرسیدند و امام علی (ع) با صبر و حوصله جواب های کوتاه، زیبا و پندآموزی به آن ها می دادند و مردم را راهنمایی می کردند که تأثیر بسیار خوبی بر آن ها می گذاشت. کلام قصار یعنی سخنان کوتاه امام علی (ع). از بین سخنان کوتاه و با ارزش امام علی (ع)، سیدرضی تعدادی از آن ها را انتخاب کرده و درنهیج البلاغه آورده است.

در این بخش به سه نمونه از حکمت‌های امام علی(ع) اشاره می‌شود.

حکمت ۵۰

خوشرویی

حضرت علی (ع) در حکمت ۵۰ نهج البلاغه درباره خوشرویی فرمودند:

"دل‌های مردم، جذب کسی می‌شود که خوش‌رویی می‌کند."

همه‌ی آدم‌ها دوست دارند با آدم خوش اخلاق دوست بشوند.

خوش اخلاقی عمر آدم را زیاد می‌کند.

خوش‌رویی یعنی چه؟

یعنی:

- ✓ با لبخند به دیگران نگاه کنی.
- ✓ با صدای آرام و مهربان صحبت کنی.
- ✓ وقتی کسی با تو حرف می‌زند، با چهره‌ای علاقه‌مند به او نگاه کنی.
- ✓ وقتی کسی وارد می‌شود، به او خوش‌آمد بگویی.

چرا امام علی به ما سفارش می‌کنند خوشرو باشیم؟

۱. دوستان ما زیاد می‌شوند: آدم‌ها دوست دارند با کسی که همیشه لبخند دارد و خوش‌اخلاق است دوست شوند. مثل یک آهن‌ربا برای جذب دوستان جدید!
۲. ناراحتی‌ها را کم می‌کند: یک لبخند ساده، مثل یک چراغ کوچک است که فضای اطراف را گرم و روشن می‌کند و ناراحتی‌ها را کمتر می‌کند.
۳. باعث سلامت می‌شود: علم هم ثابت کرده که خندیدن و خوش‌اخلاقی، استرس بدن را کم می‌کند، قلب را قوی می‌کند و به سلامتی کمک می‌کند. پس واقعاً می‌تواند به طول عمر کمک کند.
۴. کارها را آسان‌تر می‌کند: وقتی با خوش‌رویی از کسی درخواست کمک می‌کنیم، آن شخص با علاقه بیشتری به ما کمک می‌کنند.

✽ خداوند در سوره ی آل عمران ، آیه ۱۵۹ می‌فرماید:

"فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ"

"پس به [برکت] رحمت الهی با آنان نرمخو و پرمهر[شدی و اگر تندخو و سخت‌دل بودی قطعاً از پیرامون تو پراکنده می‌شدند پس از آنان درگذر و برایشان آموزش بخواه و در کارها با آنان مشورت کن و چون تصمیم گرفتی بر خدا توکل کن زیرا خداوند توکل‌کنندگان را دوست می‌دارد"

حکمت ۲۳۲

پاداش انفاق

امام علی (ع) فرمودند: "کسی که به خاطر خدا، مقدار کمی هم بخشش کند، خداوند پاداش بزرگی به او می بخشد ."

بخشش بندگان هر قدر هم که زیاد باشد در مقابل بخشش خداوند کم و ناچیز است .
در قرآن مجید آمده است : « هر کس کار خوبی انجام دهد ، خداوند ده برابر آن پاداش می دهد. »
لطف خداوند بسیار زیاد است .

۱. بخشیدن یعنی چه؟

✓ بخشش فقط دادن پول نیست.
✓ بخشش یعنی: چیزی یا وسیله‌ای را که مال توست، برای خوشحال کردن دیگری ببخشی.
- مثال: تقسیم خوراکی‌ات با دوستت، قرض دادن مدادت به کسی که فراموش کرده و صحبت کردن باخوش‌رویی با کسی که با تو بدرفتاری کرده است.

۲. "به خاطر خدا" یعنی چه؟

✓ یعنی تو این کار را برای راضی بودن خدا انجام می دهی، نه برای اینکه دیگران تو را ببینند و تعریف کنند.
✓ یعنی با نیت پاک و فقط برای رضایت خدا به دیگران کمک می کنی، زیرا خدا بسیار مهربان است و دوست دارد ما هم مثل او با دیگران مهربان باشیم.

۳. حتی بخشش کم هم مهم است.

✓ امام علی (ع) می گویند: مهم نیست که تو چقدر کوچک یا کم می توانی ببخشی. حتی یک لبخند، یک کمک کوچک، یا یک حرف محبت آمیز هم با ارزش است.
✓ مثل این است که تو یک دانه‌ی کوچک (کار کوچک خوب) را در خاک بکاری و خداوند آن را به یک درخت بزرگ پُر میوه (پاداش بزرگ) تبدیل کند.

۴. پاداش خدا چقدر بزرگ است؟

- ✓ در قرآن آمده: اگر تو یک کار خوب انجام دهی، خدا ده برابر یا حتی بیشتر به تو پاداش می‌دهد.
- ✓ بخشش ما هرچقدر هم زیاد باشد، در برابر بخشش بی‌پایان خداوند، مانند یک قطره در برابر یک اقیانوس است.
- ✓ خدا آنقدر بخشنده و بزرگوار است که کارهای کوچک ما را خیلی بزرگ می‌کند و برایشان پاداش‌های عظیم (در دنیا و آخرت) می‌دهد.
- عزیزان، داستان کوتاهی را برای شما با این موضوع رمزینه کرده ایم که می‌توانید آن را مشاهده و مطالعه کنید.

حکمت ۱۶۲

ضرورت راز داری

امام علی (ع) فرمودند:

"هر کس راز خود را به دیگران نگوید، کسی از آن خبر نمی‌شود."

راز چیست؟

- ✓ راز، یک خبر یا احساس خصوصی است که مربوط به خودت یا خانواده‌ات می‌شود. مثل: یک مشکل ناراحت‌کننده، یک برنامه‌ی خانوادگی، یک اشتباه کوچک، یا حتی یک آرزو که اگر کسی از آن باخبر شود ممکن است مشکلاتی برای شخص ایجاد شود. به همین علت نباید راز خود را به دیگران بگوییم.

یک سوال جالب:

آیا تا به حال یک گنج یا چیز خیلی ویژه داشته‌ای که فقط مال خودت باشد و دوست نداشته باشی کس دیگری از آن باخبر شود یا آن را از تو بگیرد؟
امام علی (ع) به ما می‌گویند: بعضی از فکرها و خبرهای درون ما، مانند همان گنجینه‌های شخصی و ویژه هستند. به این گنجینه‌های درونی، "راز" می‌گوییم.

چرا نباید راز خود را به هر کسی بگوییم؟

۱. راز مثل یک انگشتر یا گردنبند طلا است:

✓ وقتی رازت را فقط نزد خودت نگه می‌داری، مثل این است که انگشتر یا گردنبند طلا را در دست نگه داری و امن باشد.

✓ اما وقتی به یک نفر می‌گویی، انگار انگشتر یا گردنبند طلا را به دست او داده‌ای. حالا دیگر کنترل آن دست تو نیست. او ممکن است از آن مراقبت نکند و نزد خود نگه ندارد (راز را فراموش کند و به دیگری بگوید) و بعد همه از آن باخبر شوند.

۲. رازداری نشانه‌ی قدرت است:

✓ کسی که می‌تواند راز خود را حفظ کند، یک قهرمان صبر و کنترل است. این کار، عقل و قدرت درونی او را نشان می‌دهد.

۳. باعث محافظت از خودت و دیگران می‌شود:

✓ بعضی رازها اگر به دیگران گفته شوند، ممکن است باعث ناراحتی، شرمندگی یا حتی مشکل برای تو یا افراد دیگر شوند. با نگه داشتن راز، از این مشکلات جلوگیری می‌کنی.

پس به چه کسی می‌توانم اعتماد کنم؟

✓ به افراد مطمئن و بزرگسال قابل اعتماد مثل: پدر، مادر، معلم، مهربان و دلسوز، یا مشاور مدرسه.

✓ این افراد مانند صندوق امانات محکم هستند که راز تو را نگهداری می‌کنند و به تو کمک می‌کنند تا اگر رازت یک مشکل است، آن را حل کنی.

قانون طلایی رازداری در عمل:

۱. قبل از گفتن، فکر کن:

✓ "آیا این خبر، یک راز شخصی یا خانوادگی است؟"

✓ "اگر آن را بگویم، ممکن است چه اتفاقی بیفتد؟"

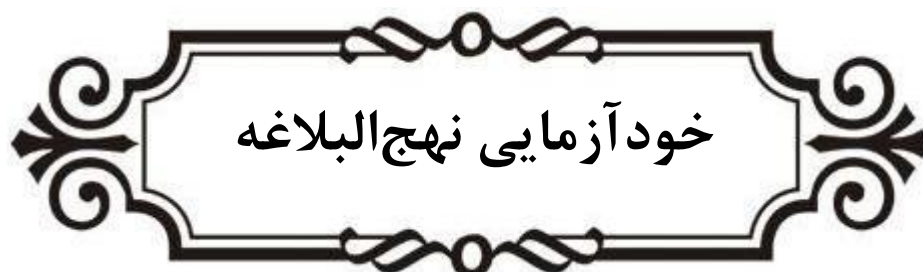
✓ "آیا این شخص واقعاً قابل اعتماد است؟"

۲. اگر مطمئن نبودی، نگو.

۳. رازهای دیگران را هم حفظ کن.

✓ اگر کسی رازش را به تو گفت، تو هم باید مثل یک محافظ امین، آن را پیش خودت نگه دار.

عزیزان، داستان کوتاهی را برای شما با این موضوع رمزینه کرده ایم که می توانید آن را مشاهده و مطالعه کنید.

شما می توانید علاوه بر پاسخگویی به پرسش های زیر، در آزمون آنلاین نهج البلاغه نیز شرکت کرده و میزان معلومات خود را مورد ارزیابی قرار دهید. این کار به شما کمک می کند تا آموخته های خود را بسنجید و نقاط قوت و ضعف خود را بهتر بشناسید.

آزمون برخط نهج البلاغه
<https://forms.gle/Vm2pMJGLYuiyh8TU9>

۱- در قرآن مجید درباره‌ی " پاداش انفاق " آمده است: " هر کس کار خوبی انجام دهد، خداوند آن به وی پاداش می‌دهد."

الف) صد برابر

ب) هزار برابر

ج) ده برابر

د) هفتاد برابر

۲- کتاب نهج البلاغه برای اولین بار توسط چه کسی به زبان فارسی ترجمه شد؟

الف) سید رضی

ب) سید علی نقی فیض الاسلام

ج) سید مجلسی

د) آیت‌الله طباطبایی

۳- " برادر قرآن " لقب کدام کتاب است؟

الف) نهج البلاغه

ب) صحیفه سجادیه

ج) مفاتیح الجنان

د) اصول کافی

۴- پیامبر اسلام صلی الله و علیه و آله چه کسی را برادر، وصی و جانشین پس از خود معرفی و اطاعت از او را امر کردند؟

الف) سلمان فارسی

(ب) ابوذر

(ج) حمزه

(د) حضرت علی علیه السلام

۵- کدام یک از فواید مطالعه‌ی کتاب ارزشمند نهج البلاغه است؟

(الف) مهم‌ترین کتاب بعد از قرآن

(ب) تقویت ذهن و حافظه

(ج) آشنایی با بزرگ‌ترین شخصیت بعد از رسول خدا صلی الله علیه و آله

(د) همه موارد صحیح است

۶- امام محمد باقر علیه‌السلام می‌فرماید: " نهج‌البلاغه است که خداوند آن را به حضرت علی علیه‌السلام نازل کرده است. "

(الف) دریایی بیکران

(ب) خورشیدی تابان

(ج) کلید بهشت و نوری

(د) چراغی در تاریکی

۷- کامل‌ترین کتاب پس از قرآن است.

(الف) مفاتیح‌الجنان

(ب) صحیفه سجادیه

(ج) تفسیر المیزان

(د) نهج‌البلاغه

۸- سید رضی کتاب نهج البلاغه را طی چند سال جمع‌آوری کرد؟

(الف) ۵ سال

(ب) ۱۰ سال

(ج) ۲۰ سال

(د) ۱۵ سال

۹- " بلاغه " یعنی چه؟

(الف) سخن کامل و جامع

(ب) سخن درست

(ج) سخن روشن و واضح

(د) راه و روش درست

۱۰- خطبه به چه معناست؟

(الف) اخبار

(ب) نامه

(ج) سخنرانی

(د) کلمات و جملات کوتاه

۱۱- کدام مورد در رابطه با بخش " خطبه‌های " نهج‌البلاغه صحیح است؟

(الف) حضرت علی علیه السلام برای هدایت و راهنمایی مردم سخنرانی می‌کرد.

(ب) خطبه‌های حضرت علی علیه السلام درباره مسائل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و ... است.

(ج) یکی از بخش‌های نهج‌البلاغه به خطبه‌های حضرت علی علیه السلام اختصاص دارد.

(د) همه موارد صحیح است.

۱۲- خوش‌رویی

(الف) روزی را زیاد می‌کند

(ب) عمر را کم می‌کند

(ج) باعث کاهش دوستی‌ها می‌شود

(د) عمر را زیاد می‌کند

۱۳- به اموری که مربوط به انسان است و اگر دیگران از آن باخبر شوند، ممکن است مشکلاتی برای او ایجاد شود، می‌گویند.

(الف) امانت

(ب) راز

(ج) اسرار

(د) گزینه ب و ج صحیح است

۱۴- مهم‌ترین هدف امام علی علیه‌السلام از بیان خطبه‌هایش چه بوده است؟

(الف) هدایت و راهنمایی مردم

(ب) مبارزه با دشمنان

(ج) امر به معروف و نهی از منکر

(د) ترویج دین اسلام

۱۵- امام علی علیه‌السلام در خطبه ۱۸۵ نهج‌البلاغه، در بحث خدانشناسی و بیان شگفتی‌های آفرینش جانداران، آفرینش کدام جاندار را مثال می‌زند؟

(الف) زنبور عسل

(ب) پشه

(ج) مورچه

(د) عنکبوت

۱۶- حضرت محمد (ص) توصیه کرده‌اند؛ که ای بندگان خدا، ماه رمضان را روزه بگیرید زیرا در این ماه روزه‌دار نیز عبادت است.

(الف) ورزش

(ب) خواب

(ج) کار

(د) استراحت

۱۷- بزرگ‌ترین پیام خطبه‌ی "خداشناسی و شگفتی‌های آفرینش جانداران" حضرت علی علیه‌السلام چیست؟

(الف) خداوند برای تمام آفریده‌های خود روزی تعیین کرده است

(ب) تمام جانداران بر خلاف تفاوت‌هایی که در آفرینش دارند، اما در اصل خلقت و هستی یکسان و برابرند

(ج) خداوند در آفرینش جانداران از هیچ کس کمک نگرفته است

(د) همه موارد صحیح است

۱۸- به کسی که سخنرانی می‌کند، می‌گویند.

(الف) کاتب

(ب) خطیب

(ج) گوینده

(د) راوی

۱۹- محتوای کتاب نهج البلاغه به چند بخش تقسیم شده است؟

(الف) ۵ بخش

(ب) ۲ بخش

(ج) ۴ بخش

(د) ۳ بخش

۲۰- پیام نامه شماره ۳۱ امام علی علیه‌السلام در مورد "رفتار با دیگران" کدام مورد است؟

(الف) انسان می‌تواند با دیگران هر طور که دوست دارد رفتار کند.

(ب) مهم نیست انسان چگونه با دیگران رفتار کند.

ج) با دیگران همان طور رفتار کنید که دوست دارید با شما رفتار کنند.

د) لازم نیست در رفتار با دیگران ادب و احترام رعایت شود.

۲۱- خداوند در آیه ۱۵۹ سوره آل عمران به پیامبر می‌فرماید: "اگر تندخو و سخت دل بودی قطعا مردم"

الف) از پیرامون تو پراکنده می‌شدند.

ب) نزد تو می‌آمدند.

ج) با تو مشورت می‌کردند.

د) به تو روی می‌آوردند.

مروری بر زندگینامه حضرت علی(ع)

زندگینامه امیرالمومنین علی(ع)
<https://B2n.ir/fb4359>

آشنایی با کتاب نهج البلاغه

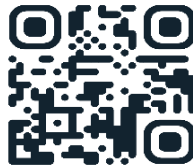
آشنایی با کتاب نهج البلاغه
<https://B2n.ir/yp349>

گردآورنده نهج البلاغه
<https://B2n.ir/fm975>
7

عکس نوشته نهج البلاغه چراغ راه
<https://B2n.ir/qh3934>

نهج البلاغه به زبان کشورهای
مختلف
<https://B2n.ir/pu6147>

خطبه‌ها

۱- روزه (خطبه ۱۱۰)

موشن گرافی تاثیر روزه بر بدن
<https://B2n.ir/fy9336>

فواید روزه
<https://B2n.ir/nu1626>

پادکست فواید روزه
<https://B2n.ir/hw2080>

اینفوگرافی درمان بیماری با روزه
<https://B2n.ir/rh7149>

اینفوگرافی فواید روزه
<https://B2n.ir/rf1485>

فواید روزه در کلام امام صادق(ع)
<https://B2n.ir/jp5131>

۲- خداشناسی و شگفتنی آفرینش جانداران (۱۸۵)

آشنایی و معرفی خدا
<https://B2n.ir/kw6361>

خداشناسی
<https://B2n.ir/sm2507>

خلقت خداوند
<https://B2n.ir/rn4721>

نامه‌ها

۱- رابطه با دیگران (نامه ۳۱)

موشن گرافی ارتباط با دیگران
<https://B2n.ir/xj4661>

موشن گرافی مهارت‌های
ارتباطی
<https://B2n.ir/eu3471>

انیمیشن مهارت‌های ارتباطی
<https://B2n.ir/jh6118>

عکس نوشته ارتباط با دیگران

کلام امام سجاد(ع)

<https://B2n.ir/qb473>

3

اینفوگرافی مهارت موثر ۱

<https://B2n.ir/qj8926>

اینفوگرافی مهارت موثر ۲

<https://B2n.ir/sg5043>

۲- خوشرویی

حکمت ۵۰- راه جذب دل‌ها

<https://B2n.ir/fu9980>

حکمت ۵۰

<https://B2n.ir/hm217>

1

عکس نوشته خوش اخلاقی
<https://B2n.ir/uk3743>

کلام قصار

۱- حکمت ۲۳۲ (پاداش انفاق و بخشش)

شرح و تفسیر حکمت ۲۳۲
<https://B2n.ir/wk3606>

موشن گرافی انفاق و بخشش
<https://B2n.ir/gd2210>

انیمیشن کمک به نیازمندان
<https://B2n.ir/sh1745>

شرح حکمت ۲۳۲
<https://B2n.ir/wq1220>

عکس نوشته بخشش و انفاق
<https://B2n.ir/wg1382>

عکس نوشته حکمت ۲۳۲
<https://B2n.ir/ht2185>

۲- حکمت ۱۶۲ (ضرورت رازداری)

شرح و تفسیر حکمت ۱۶۲
<https://B2n.ir/yn2009>

انیمیشن پندآموز راز و رازداری
<https://B2n.ir/qn6181>

انیمیشن رازداری
<https://B2n.ir/se8972>

بیشتر بدانید

نحوه ارائه کنفرانس نهج البلاغه-۱
<https://B2n.ir/fk3303>

نحوه ارائه کنفرانس نهج البلاغه-۲
<https://B2n.ir/pd5710>

نحوه ارائه کنفرانس نهج البلاغه-۳
<https://B2n.ir/bw7629>

پاسخنامه خودآزمایی

سوال	پاسخ	سوال	پاسخ
۱	ج	۱۲	د
۲	ب	۱۳	د
۳	الف	۱۴	الف
۴	د	۱۵	ج
۵	د	۱۶	ب
۶	ج	۱۷	د
۷	د	۱۸	ب
۸	ج	۱۹	د
۹	ج	۲۰	ج
۱۰	ج	۲۱	الف
۱۱	د		

منابع:

- امینی سولاری، جمیله و اشکبوس، علی اصغر. (۱۴۰۳). نهج البلاغه نوجوان. اصفهان: بوستان فدک.

- بنیاد نهج البلاغه. (۱۳۷۰). واقعیت نگری در نهج البلاغه. تهران: تربیت.

- رضی، سید شریف. (۱۳۹۲). نهج البلاغه، ترجمه محمد دشتی. تهران: پیام عدالت.

- رضی، سید شریف. (۱۳۷۸). نهج البلاغه، ترجمه عبدالمحمد آیتی. تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

- قلی پور گیلانی، مسلم. (۱۳۸۴). ولایت و رهبری در نهج البلاغه. تهران: فروزش.

- محدثی، جواد. (۱۳۸۷). گهر عمر . مشهد: آستان قدس رضوی.

- هادی زاده، محمد رضا. (۱۳۸۶). حکمت های نهج البلاغه. جلد اول. تهران: تابان.